

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי כ"ה אייר תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות פ | דף הכולל: כתובות כ.
דף היומי בהלכה: מסעיף י' עד תחילת סימן כ"ח.
מוסר: חפץ חיים - כלל ו' אות א' עד אות ג' .
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הבטחון פרק ד' 'ואם יבוא לו טרפו' עד 'ויש שימצא בכלל מבקשי הממון'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

הפתעה: שליח דופק בדלת עם חבילה ובתוכה 140 אלף שקלים! | "זה מה שאמר לי מרן שר התורה זי"ע לפני כניסתי לשיבה" | המרשם של הרבי הדהים את מומחה העיניים הגדול של המזרח התיכון | 2410

על דא ועל הא

מרן רבינו שר התורה בעל 'דרך אמונה' זי"ע"א אמר
לי טרם כניסתי לשיבה: "בכל ישיבה שתלך, אם
תלמד - תצליח; אם לא תלמד - לא תצליח"

כיצד נבחר ישיבה? הרב הגאון רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א פורסם, בטורו השבועי ב'תד נאמן', בפני ההורים והבחורים, הנרשמים בימים אלו לשיבות הגדולות, צרור עצות ותובנות בדרך אל בחירת הישיבה הגדולה

הכי טובים מכל הארץ. חולפות חמש-שש שנים. לכאורה, צריכים לצאת מאיתנו בכל שנה מאתיים מצוינים, מתמידים, ממש תלמידי חכמים צעירים. אבל לא. חלקם כבר לא מצוינים. בהכרח שאפילו ישיבה מעולה, עידית שבעידית, לא קובעת לחיים. כל בחור ובחור אמור לבנות את עצמו, ממסד ועד טפחות. לא כולם זוכים לזה."

ברור שתנאים סביבתיים, אפירה הלימודית ורמתם הלימודית והרוחנית של הבחורים שמסביב, תורמים לאין ערוך. אך בסופו של דבר צומחים אלפי בני עלייה ותלמידי חכמים מופלגים מכל עולם הישיבות, לאו דווקא מהישיבות הנחשבות. כי "כתר כהונה כיצד? אפילו נותן כסף וזהב שבעולם אין נותנין לו כתר כהונה כתר מלכות אפילו נותן כל כסף וזהב שבעולם, אין נותנין לו כתר מלכות. אבל כתר תורה אינו כן. עמלה של תורה כל הרוצה ליטול יבא ויטול, שנאמר "הוי כל צמא לכו למים" (אבות דרבי נתן).

שמעתי בשם הרבנית הירש שליט"א, רעיית ראש ישיבת סלובודקא שליט"א ובתו של ראש הישיבה הגאון הגדול רבי

אנו נמצאים בימי ההכנה לקבלת התורה, כשאחד התנאים הבסיסיים ללימוד תורה הוא לימוד ב'מקום תורה', בני עמודי, בו מקיימים בין השאר "שמוש חכמים, בדקדוק חברים ובפולפול התלמידים", שהם ממ"ח קניני התורה. בימים אלו טרודים אלפי בני ישיבות לצעירים, מחנכיהם והוריהם, ברישום לשיבות הגדולות.

הנה מספר תובנות בנושא:

א) הישיבה היא הסביבה בה הצעיר לומד ומתעלה, אך מי שבאמת קובע את עתידו של הבחור, הוא הבחור בעצמו. מרן רבינו שר התורה בעל 'דרך אמונה' זי"ע"א אמר לי, טרם כניסתי לשיבה, ש"בכל ישיבה שתלך, אם תלמד - תצליח. אם לא תלמד - לא תצליח".

סח בפני אחד מגדולי ראשי הישיבות הנודעות: "בכל שנה מגיעים אלינו כמאתיים בחורים מצוינים ביותר, פסגת הישיבות הקטנות. תנאי הקבלה שלנו עומדים בסטנדרטים הגבוהים ביותר. ואכן, 95% מכל ועד א' שמגיע אלינו, מורכב מהבחורים

לכוחותיו. ורבינו תמיד מעורר על כך בשיחותיו שמה שכתוב במשנה "היה זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים" – פחות שייך כיום בדור הזה חלש, אלא עדיף לשלוח בחור לשיבה חלשה שיותר מתאימה לו ששם תהיה לו הרגשה טובה מעצמו, וכך יהיה לו חשק ללמוד ולהתקדם הלאה. כששאלו אותו מה יהיה על ה"שם" בשידוכים, הרי אם אותו בחור ילמד בשיבה חלשה זה עלול לעשות לו שם לא טוב בשידוכים, הגיב על כך רבינו בתנועת ביטול שזה בכלל לא מכריע ואת השידוך שמיועד לו מן השמים הוא יקבל, ובכל מקרה שידוכים זה לא שיקול, משום שדבר ראשון עדיף להתמקד בלימוד תורה שלו, ואחרי כן מגיע עניין השידוכים. ואדרבא, אם ישלחו אותו ללמוד בשיבה שלא מתאימה לו, הוא לא יצליח ללמוד, ואז בודאי לא יזכה לעשות שידוך טוב...".

"וכך היא משנתו בתחום נוסף, שלא ללחוץ להיכנס לשיבה פלונית אם הבחור לא התקבל לשם בקלות. משום שהכל משמים. ומי אמר שבסוף יצליח שם באותה ישיבה (ובאותו מידה רבינו מעורר על ענין ה'רשמים' בשיבות שלוחצים על בחורים לבוא לשיבה מסוימת, כי מי אחראי לכך שבאמת אותו בחור יצליח שם בסוף)".

(ה) בודדים יכולים להעיד על עצמם שכל השיקולים שלהם מגיעים אך ורק ממניעים טהורים ומזוקקים, בלתי לה' לבדו. אצל רובנו ככולנו, שיקולי ה'לשמה' מעורבבים עם 'שלא לשמה'. אין ציפיה מבחור בן 16 להחליט החלטות הרות גורל ממניעים מוחלטים של 'לשמה' ועלינו, ההורים, לנסות ולהתבונן בעצמנו, לסלק כמה שאפשר את שאלות היקרה, הכבוד וה'מה יאמרו' ולהתאים לבנו ישיבה שנראה שבאמת מתאימה וטובה לו.

כשיש פער גדול בין טובת הבחור לחלומותיו ושאפיותיו, ברור שצריך לעשות לו 'הטבת חלום' ולהורידו לקרקע המציאות. אך כשמדובר רק בפער קטן בין טובתו ובין שאפיותו ומאווי, (היינו השיבה שהוא חפץ ללמוד בה גם טובה בעבורו, רק מעט פחות מהישיבה האחרת), מסתבר שכדאי לשלוח אותו לשיבה אליה הוא משתוקק, שהרי "אין אדם לומד אלא במקום שליבו חפץ". הרצון והכמיהה ללמוד בשיבה מסוימת – תוסיף לו חשק התורה.

(ו) צוות הישיבה, שנמצא עם הבחור כמעט 3 שנים רצופות, במשך רוב שעות היום, מכיר יותר מהוריו, בדרך כלל, את יכולות הבחור. צוות הישיבה רוכש גם נסיון רב יותר מההורים בהכרת הישיבות הגדולות ומידת התאמתם לכל בחור.

(ז) בדרך כלל אפשר לשלוח בחור לשיבה שהיא יותר מיכולותיו, כדי להגביר אצלו את חשק התורה וה'קנאת סופרים'. אך לא יותר מידי מיכולותיו העכשוויות. הקובע הוא יכולותיו העכשוויות, במכלול של כל תקופת הישיבה הקטנה. לא לסמוך על הבטחות ושאפיות עתידיות, שאין להם כיסוי בעבר ובהווה.

(ח) תפילות של אמא. גם של אבא, וסבא וסבתא, בוקעות רקיעים.

(הכתוב הוא ר"מ בשיעור ג' בישיבה לצעירים)

מרדכי שולמן זצוק"ל, שאביה זצוק"ל אמר שהורים לא צריכים ללחוץ בכל כוחם על הישיבות, כדי שבניהם יתקבלו דווקא לשיבה פלונית. "אבא היה אומר שצריך בזה השתדלות, אבל לא ללחוץ כל כך. כי הרי הכל מאת הקב"ה, ומי יודע האם הישיבה הזאת באמת תגרום לו לעליה בתורה? אולי ההצלחה שלו תבוא דוקא בשיבה אחרת, והיום, גם אם הבחור מצוין והוא מגיע לשיבה מצוינת, אין שום ערביות שהוא יצליח. בדורינו מספיק שיהיה לו חבר אחד לא טוב, שיגיד לו משהו אחד לא טוב, והוא יכול להתדרדר לשאול תחתית"...

(ב) סיפור טרי מהשבועות האחרונים. הגיע 'רשם' מאחת הישיבות וסיפר סיפורי מופת מרטיטים על הישיבה, תלמידיה ותנאיה הרוחניים והגשמיים. שלחנו שני בחורים לנסוע לאותה ישיבה, כדי שייתרשמו ממנה בעצמם. הם נסעו לשם, מולהבים ונרגשים, וחזרו בפחי נפש. העובדות שהביאו, לא הפרשנויות הבהירו למעלה מכל ספק שהסיפורים לא תאמו את המציאות. לתופעת ה'רשמים' יש מעלות ויש חסרונות. אחד החסרונות הוא הצורך בבדיקה מעמיקה ואישית של ההורים, ולעיתים הבחורים עצמם, כדי לברור מתוך ים האינפורמציה, מה נכון ומה לא, כמה מתוכם הם חלומות ודיבורים בעלמא וכמה נאחזים בקרקע המציאות.

כמו שבשידוכים אנו מבררים ומבררים, מצליבים מידע ועורכים חקירות מהימנות, כך גם בשיבות. רצוי מאד להצליב מידע ולברר אצל כמה וכמה בחורים והורים הלומדים באותה הישיבה, כאלו שדורשים את טובתנו האישית.

(ג) כשמגיעים להכיר ישיבה ולתהות על קנקנה, צריך לדעת מתי להגיע אליה ומה הם תנאי השטח שלה. התקשר אלי אבא אחד וסיפר בתדהמה: "אני נמצא כעת בשיבת... והיכל הישיבה חצי ריק".

"ברור...", עניתי לו, "כעת 12 בבוקר. לפני רבע שעה נכנסו כל מאות בחורי שיעור א' ב' וג' לשיעורי הרמי"ם ובבית המדרש נשארו רק בני ה'קיבוץ'. לך תחפש את חדרי השיעורים ותחזור אלי..."

ישנם ישיבות ששמות דגש גדול על הגעה לתפילות ופחות על הגעה מדויקת בסדר ב'. ישנם ישיבות שסדרי הישיבה בהם מלאים עד אפס מקום, אך 'בין הסדרים' חלש יותר, וישנם ישיבות שסדר שני מתחיל בשעה מעט מאוחרת יותר, אבל היכל הישיבה מלא וגדוש עד השעות הקטנות של הלילה. יש ישיבות שבלייל שיש כולם נמצאים בהיכל ובאחרות, רבים עושים 'משמר' או לומדים חזק מאד בימי שישי. לכן, כשמגיעים להתרשם מישיבה, צריך לבדוק קודם את נתונה ואופייה. וכן, גם פרטים טכניים שלפעמים משנים את התמונה. האם יש בשעה זו 'ועד' או שיעור גדול בביתו של אחד הרמי"ם או המשגיחים? אולי הערב יש חתונה של אחד הבחורים היותר-מוכרים בשיבה? ועוד ועוד.

(ד) כך הובא בעבר בגליון 'דרכי החיזוק', מתורת מרן רבינו מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א: "דרכו של רבינו בענייני חינוך היא, שכיום הדור חלש יותר ולכן צריך לנהוג איתו בהתאם

ערב יום כיפור. דפיקות בדלת. שליח מבקש למסור בדחיפות חבילה. הם עומדים נדהמים ומבולבלים: "חבילה? ממי?" הם פותחים וסופרים 140 אלף ש"ח טבין ותקילין!

הבוטח בה' חסד יסובבנו

מתברר כי לפני כשנתיים, כשעדיין גרו בשכונה הירושלמית, הרחיבו את דירתם יחד עם עוד כמה שכנים. תוספת הבניה עמדה על עמודים. ביום בהיר אחד השכנים החליט לספח לעצמו את קומת העמודים ולבנות שם דירה נוספת.

מיודענו קרא לשכנו והעיר את תשומת ליבו כי כדאי לשאול מורה הוראה, כי לכאורה השטח שייך לכל הדיירים. אך השכן התעלם. כי היה משוכנע בצדקת דרכו.

מיודענו לא איש מריבה, הוא עמל יומם וליל להבין את דיני התורה אך חלילה לא איש של דיני תורה. מילא פיו מים ושמר על יחסי שכנות טובה עד שנפרדה דרכם כשעברו לגור בפרויקט המרוחק.

עשרת ימי תשובה. בליבו של השכן הירושלמי עלו הרהורים: 'אולי השכן בכל זאת צדק?' הלך לשאול רב, אשר פסק כי השטח שייך לכל השכנים, ומשך החליט השכן כי עוד לפני יום הכיפורים הוא רוצה להתנקות מחשש הגזל שבידו. התייעץ, והחשבון העלה 140,000 במדויק! הלה שלח את הכסף במזומן כדי להכנס נקי וזך ליום הקדוש. הבוטח בה' חסד יסובבנו.

(גיליון התחזקות וביטחון במשנת הזרע שמשון')

את הסיפור הבא שמעתי מגיסי היקר שליט"א המכיר אישית את בעל המעשה:

אברך ת"ח מופלג, אציל נפש ובעל מידות טובות, בחר מתוך אהבה בחיי דחק, כשזוגתו הצדקת עומדת לימינו ומגבה את החלטתו. כדי להשיא את ילדיהם בכבוד הם מכרו את דירתם בשכונה ירושלמית, ועברו לגור לצד ילדיהם באחד הפרויקטים.

במהלך הקיץ כשאיסרו בן נוסף, קבלו על עצמם ההורים לתת סך 140,000 ש"ח. כשגיסי שאל אותם איך הם מקבלים על עצמם סכום שכזה, הם ענו לו בתום ובביטחון כי בסיטואציה הקיימת ברור להם כי זה רצון השי"ת, ולכן הינם בטוחים כי הבורא ית' לא יטשם ולא יעזבם.

החתונה נקבעה לחודש חשוון. שעון החול תקתק, ובני הזוג רגועים ושלויים בביטחונם. ממשיכים להשליך יהבם על השי"ת כי ישלח להם את כל צרכיהם.

ערב יום כיפור. דפיקות בדלת ביתם. הגב' פותחת ושליח מבקש למסור בדחיפות חבילה תפוחה. הם עומדים נדהמים ומבולבלים: "חבילה ממי?" הם פותחים וסופרים מאה וארבעים אלף ש"ח טבין ותקילין!

על דא ועל הא

אחד הבחורים התחיל את דרכו בישיבה כשהוא מתמודד עם קשיים גדולים, אבל בכוח הרצון האדיר שלו התגבר על הכל והפך לבחור מתמיד ב"ה. והנה באחד הימים הוא מקבל טלפון מאביו...

הקב"ה חיכה לראות את הבן היקר שלו עומד בניסיון, ומיד שלח לו סייעתא דשמיא עצומה...

באחד הימים הוא מקבל טלפון מאביו ושומע בשורה לא טובה: אבא התחיל לעבוד בשבת! הבחור היה המום מהידיעה. אמנם הם לא נחשבו לשומרי מצוות במובן המלא של הדבר, אבל הם היו מסורתיים, והגם שלא שמרו שבת כהלכתה, בכל אופן לא יצאו לעבודה ביום הקדוש הזה.

"אבא, למה?" שאל הבחור בכאב.

"אין לי ברירה", ענה האב, "יש לי הרבה חובות, וכשאעבוד בשבת אוכל להרוויח בכל שבוע עוד שבע מאות וחמישים שקלים, וכך אגיע

כמי שזוכה לעבוד עם בחורים בעלי תשובה, אני מתרגש בכל פעם מחדש מתעצומות הנפש של התלמידים. הסיפור שארע כאן הפעם הוא ממש מצמרר:

בחור אחד התחיל את דרכו בישיבה כשהוא מתמודד עם קשיים גדולים. תחילה הצליח בקושי להחזיק את עצמו במשך כל סדר א', רק בהמשך הצליח ללמוד גם סדר ב', אבל בכוח הרצון האדיר שלו, הוא התגבר על כל המכשולים, וכעת הוא יושב ולומד את כל שלושת הסדרים: בבוקר, בצהריים ובערב.

כשהוא שמע את הסיבה שבגללה הוא רוצה לעבוד, הוא החליט שהוא ישלם לו יותר מהרגיל. העניינים סוכמו. הבחור עמד בניסיון האדיר, לוותר על הרוחניות שלו בשביל הרוחניות של אבא שלו. והנה באחד הימים ניגש אליו אדם ושאל אותו: "תגיד לי, מה הסיפור שלך? בשביל מה בחור בגיל שלך עוזב את הישיבה בערב והולך לעבוד?"

הבחור סיפר לו על אבא שלו, והאדם הזה נענה ואמר: "חבל לי עליך. אני אתן לך הלוואה של שלושים אלף שקלים. כשיהיה לך כסף תחזיר לי, ואם לא יהיה לך, אתה לא תצטרך להחזיר".

זה היה מרגש. ראינו איך הקב"ה חיכה לראות את הבן היקר שלו עומד בניסיון, ומיד שלח לו סייעתא דשמיא עצומה, כשלבסוף הוא הרוויח את שני הדברים: גם את השבת של אבא, וגם את התורה שלו. אשריכם ישראל!

(פורסם בגיליון השגחה פרטית)

לשלושת אלפים שקל. זה סכום שיעזור לי לסגור את כל החובות." "אבא", הבחור לא ויתר, "אם אני אלך לעבוד ואביא לך בכל חודש שלושת אלפים שקל, תסכים לעזוב את העבודה בשבת?" "אם אתה באמת מתכוון למה שאתה אומר, אז התשובה היא שכן. לא רק שלא אעבוד, אלא אשמור את השבת כהלכתה ואמנע מכל מיני פעולות אסורות גם בבית".

הבחור סיכם עם אביו שהוא בדרכו לחפש עבודה, וכך העמיד בפני הצוות בישיבה שאלה חינוכית והלכתית, האם עליו לצאת לעבוד על חשבון התורה שלו?

העברנו את השאלה לאחד מגדולי הדור, והתשובה היתה כי הבחור צריך לעבוד כדי להציל את אביו מחילול שבת. זאת לאחר שדנו בכל צדדי השאלה, ואין לקחת מכאן הנחיה כללית לרבים. הבחור החל לחפש עבודה וגם מצא משרה בשעות הערב, על חשבון סדר ג'. משהו שיש לו חנות בגדים, שמח להעסיק אותו.

על דא ועל הא

"אמי מורתי ע"ה עבדה קשה ביום ובלילה כדי להביא טרף לתשעת בניה היתומים, והיה ליבה נוקפה שמא היא משקיעה יותר מדי בהשתדלות הפרנסה ויש בזה פגם במידת הביטחון. ושאלה את פי רבי אלחנן מהו הגבול לחובת השתדלות..."

"אין 'חטיפות' אצל הקב"ה" - יסודות בחובת ההשתדלות ששמע מרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א בילדותו מפיו של הגה"ק רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד

והוסיף, שבאופן כללי צריך לדעת יסוד, שעל ידי השתדלות מרובה יותר מדי, לא יצליח האדם לחטוף הנאות ממה שלא נקצב לו, כי כפי מה שמגיע לאדם - כך הוא יקבל, ואין "חטיפות" אצל הקב"ה, ואפילו אם יצליח להרוויח יותר ממון על ידי השתדלותו המרובה, יביאו עליו מהשמים צער אחר וכמו צער גידול בנים או מחלות או קיצור ימים אצלו או אצל משפחתו, כדי שבצער הנוסף הזה ישלם על ההנאה שחטף, ואז לא יהיה בידו הנאות נוספות ממה שלא נקצב לו.

סוף דבר, הורה לאמי שתמשיך לעשות השתדלות כפי מה שצריכה בשביל לגדל ולחנך את בניה ובנותיה ובשביל לשכור להם מלמדים, והבטיח לה שאין לה מה לדאוג כל זמן שכוונתה בעסק הפרנסה הוא לשם שמים כדי שיהיה לה ממון לגדל ולחנך את בניה ובנותיה לתורה ויראת שמים - שזהו ממש עסק ברוחניות.

והוסיף עוד שאין להתעסק הרבה בהשתדלות מרובה על ענייני העולם הזה שהוא כעראי, אלא יש להפך גשמיות לרוחניות, והיינו שגם תוך כדי עסק הפרנסה יחשוב על הקב"ה ויבטח בו שיזמין לו כל צרכיו, והרנין לב אלמנה והאריך להסביר לה מהו יסוד החילוק בין גשמיות לרוחניות, ואיך מהפכים גשמיות לרוחניות, אלא שאני בילדותי לא זכיתי להבין את כל אריכות דבריו בזה.

(גיליון מאמר שבועי ממרן הגר"מ שטרנבוך שליט"א)

כלל גדול בעניין חובת ההשתדלות לפרנסה שמעתי בילדותי מפי הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל [אשר זכינו להתחמם לאורו, מאחר שהיה נוסע ללונדון לצורך מגבית לטובת ישיבתו שבברנוביץ, והיה מתארח בביתנו אצל אבי זצ"ל שהיה מסייע לו, וגם לאחר פטירת אבי המשיך לבוא אצלנו בשבת כדי שלא לצער את אמי האלמנה, ואכל אצלנו סעודות שבת].

דהנה אמי מורתי ע"ה עבדה קשה לפרנסתה ביום ובלילה כדי להביא טרף לתשעת בניה היתומים, והיה ליבה נוקפה שמא היא משקיעה יותר מידי כוחות בהשתדלות הפרנסה ויש בזה פגם במידת הביטחון, ושאלה את פי רבי אלחנן מהו הגבול לחובת השתדלות, שהלא מחד גיסא אע"פ שאנו מחויבים בביטחון, מ"מ צריך לעשות השתדלות כדי לקבל את ברכת ה' וכמוש"כ (דברים ט"ו י"ח) "וברכתיך בכל אשר תעשה", אך מאידך גיסא צריך להיזהר לא להרבות בהשתדלות יתרה, וא"כ מהו הכלל בזה, והיאך תוכל לדעת מהו הגבול ועד היכן יש לעשות כדי לקבל את ברכת ה'.

והשיב לה רבי אלחנן, שאינו יכול לקבוע לה בדיוק מהו הגדר של השתדלות מרובה יותר מדי, אך כל זמן שההשתדלות לפרנסה נעשית רק מתוך ההכרח כדי להביא פרנסה לאנשי ביתה ולא כדי להשיג מותרות, אין לה לחוש לפגם במידת הביטחון.

תזכורת לנבחני דרשו

אנו שמחים להזכירכם על מועדי המבחן הקרוב אי"ה, השבוע ביום המישי כ"ה באייר וביום שישי כ"ו באייר פרשת במדבר

קנין תורה-דף היומי מבחן מס' 29: (שישי בלבד!) יבמות מח. - עז:
דף היומי בהלכה מבחן מס' 3: משנה ברורה: סימן י"ד עד סימן כ"ז סעיף ד'
מוסר: חפץ חיים הלכות לשון הרע כלל ז' אות ט' עד הלכות רכילות כלל ה' אות ג'
קנין חכמה מבחן מס' 29: חובת הלבבות שער הבטחון פרק ג' "והעלה אשר בעבודה חייב הבורא" עד שער הבטחון פרק ד' "אבל עניני אויביו"
קנין משניות מבחן מס' 29: (שישי בלבד!) ערלה א' ט' - ג' א'
דף הכולל מבחן מס' 23: (חמישי בלבד!) כתובות ב. - כ:
קנין שביעית מבחן מס' 8: משנה פרק ח'. רמב"ם פרק ה' הלכה א' - ב', ד', ו' - ח', י"א, כ'.
פרק ו' הלכה ג' - ד', ו', י' "וכן אין לוקחין", י"א-י"ב, י"ד. פרק ד' הלכה כ"ב - כ"ג.
חבורת ש"ס מבחן מס' 1: בבא קמא דף ב. - יא.

השגחה פרטית

תוך כדי חיפוש, נתקל אחד החברים במצבת אבן וקיבל מכה קלה ברגלו. בתנועה אינסטינקטיבית הוא מעיף מבט על המצבה, ומגלה להפתעתו את הכיתוב הבא...

סיפור השגחה פרטית שהתרחש בדיוק לפני שנה, מפי בעל המעשה

שעתיים לפני מועד הטיסה. ביום שלישי אנו משכימים קום ואחד החברים שעורר את השחר מספר לנו, שכבר מצא נהג מונית שייקח אותנו מכאן לקייב, ועוד יותר מכך, אם נזדרז להתפלל שחרית תיכף ומיד, עוד נספיק גם לעשות תחנת עצירה קצרה בכפר מורפה. היתה זו הפתעה של ממש עבורי, שכן במורפה טמון זקני החסיד המופלג לבית ויז'ניץ, רבי משה מיכל קוסטינר ז"ל, שנפטר במהלך המלחמה בגלות טרנסניסטריה, ויום היא"צ הוא בכ"ה סיון תש"ב. שמחה גדולה אפפה אותי ואף מיהרתי לשתף בכך את בני המשפחה בארץ הקודש, אשר גם הם שמחו מאד כי הנה יזכה הסבא ז"ל הטמון בכפר נידח ומרוחק, לתפילה נרגשת על קברו. מחמת הלחץ והבהילות להתארגן עם המזוודות ואף להיטהר במקווה עם תפילת שחרית, לא ירדנו לפרטי הפרטים של שעות הנסיעה, אלא הסתמכנו על החבר שדיבר עם הנהג המקומי,

היה זה ביום האחרון למסעי הממושך באוקראינה. אחרי שבת מרוממת במעזיבוז בצוותא עם כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ - ממאנסי שליט"א ומאות אנשי שלומו, המשכתי עם שני ידידים (רממ"ד ורד"א) לאזור חבל בוקובינה, לחקור ולתעד מקרוב את העיירות והכפרים בהם התגוררו צדיקי בית ויז'ניצא וחסידיהם הנאמנים, כמנהגי מפעם לפעם מדי תקופה בס"ד. ביום שלישי ח' אייר תשפ"א בא המסע אל סיומו בשעה טובה ומוצלחת. הטיסה היתה מוזמנת לשעה שש אחה"צ משדה התעופה בקייב, ובכדי למנוע לחץ של הרגע האחרון ובפרט נסיעה של עשר שעות מאזור ויז'ניצא לקייב, יצאנו לדרך כבר ביום שני בלילה, עם תחנת עצירה ולינת לילה במעזיבוז הנמצאת באמצע הדרך, עם תכנית לצאת ממעזיבוז למחרת ביום שלישי בבוקר לקראת השעה אחת עשרה לכיוון קייב, נסיעה בת חמש שעות בערך, וכך להגיע לשדה התעופה בסביבות השעה ארבע אחה"צ,

שאכן אם יוצאים ממעזיבוז בשעה 9:30 בבוקר, מגיעים לכפר מורפה באזור 11:30 לפנה"צ, ובשעה 12:00 יוצאים לקייב, משם נוסעים שלוש שעות בלבד ומגיעים לשדה התעופה עוד לפני הזמן המתבקש.

כבר עם עלייתנו על המונית החלו התכניות להשתבש. במקום לצאת בשעה 9:30 כמסוכם, יצאנו רק בשעה 10:15. עלי דרך למורפה, החל הנהג לשנות את זמירותיו ובתנועות ידיים משונות ניסה להסביר לנו שעלינו לוותר על העצירה במורפה, כי יש פקקים גדולים בדרך וחבל על הזמן. אנו, ששמענו מפיו רק לפני שעה במעזיבוז, שיש לנו אפילו יותר משעה מיותרת בסדר היום על פי התכנית, הסקנו מכך שהוא מבקש עוד כסף כדרכם של נהגי אוקראינה, והבטחנו לו חמשים דולרים נוספים... ואכן, למרבה הפלא תוך שעתיים בערך כבר ראינו את האזור המבוקש. כולנו מרוגשים לקראת התפילה על ציון הסבא ז"ל שהיה מגדולי החסידים, אך אנו מגיעים פחות או יותר לאזור של מורפה, בלי למצוא את המקום המדויק של בית החיים. מנסים לשאול עוברים ושבים היכן בית הקברות היהודי, חלק מושכים בכתפיהם באי-ידיעה וחלק שולחים אותנו למקומות אחרים עם סימוני ידיים לא ברורים. כך או כך, הנהג מכריז בקול אל תוך המכשיר שבידו כי הוא מחפש את בית הקברות היהודי של מורפה, והוא נוסע לפי הכתובת שקיבל.

בשעה 12:15 אנו יורדים למרגלות בית קברות יהודי שנמצא במעלה ההר המקומי, מסתערים על המצבות ומתחילים לחפש את מצבת הסבא. בביקורנו במורפה לפני ארבע שנים, היה זכור לנו כי בית הקברות נמצא על הר ולכן היינו בטוחים כי מדובר במקום הנכון. התפרשנו שלשתנו במרחב ההר, תרים ומחפשים את המצבה הנמצאת על הגבהת בטון לסימן היכר, אך לא מוצאים. מנסים להיזכר באיזה כיוון עמדה המצבה בהיותנו במורפה לפני כמה שנים, אך לא מצליחים למצוא ולזהות את המיקום.

תוך כדי חיפוש, נתקל אחד החברים במצבת אבן וקיבל מכה קלה ברגלו. בתנועה אינסטינקטיבית הוא מעיף מבט על המצבה, ומגלה להפתעתו את הכיתוב הבא: "ת.נ.צ.ב.ה." פ"נ הבתולה יהודית בן זאב בארד, נפ' ט' אייר תרע"ה" - - - אנו עומדים אפוא למרגלות מצבה של נפש אומללה שהלכה לעולמה לפני יותר ממאה שנים, בלי להותיר אחריה זש"ק, והנה בעוד שעות ספורות יחול יום היא"צ של נערה זו. מיהרנו להוציא מאמתחתנו נרות נשמה והדלקנו לזכותה, ואף כמה פרקי תהלים נאמרו בהתרגשות על קברה.

משם מיהרנו לשער בית החיים, שם המתין לנו נהג המונית בקוצר רוח שהראה לנו על השעון כי הזמן דוחק ביותר. רק שם על יד השער, אנו מגלים שלט קטן ותמים שהונח בפתח בית העלמין כי כאן הוא בית החיים של כפר שאריגראד הסמוך למורפה... אין זה פלא שלא מצאנו את מצבת הסבא רבי משה מיכל ז"ל, כמה חבל. בכלל לא הגענו למקום הנכון.

עדיין לא עמדנו על גודל הלחץ העומד לפנינו מול שעון החול

ההולך ואוזל לקראת הטיסה בקייב הרחוקה, שכן הנהג אמר מפורשות בבוקר כי הדרך ממורפה לקייב אורכת שלוש שעות בלבד. וכל כך הסתמכנו עליו, עד שאפילו לא הלכנו לבדוק זאת... אנו נכנסים למונית ופותחים בנסיעה לשדה התעופה, אך הנה מגיע רגע האמת... המכשיר המכוון את הנהג מראה לנו כי לפנינו מסלול נסיעה של לא-פחות מחמש וחצי שעות... הוא אף מראה את שעת ההגעה אל היעד: 17:50... עשר דקות לפני המראת המטוס...

לא היו לנו הרבה ברירות. ניסינו להתווכח אתו שזה לא מציאותי, שהרי הוא עצמו אמר לנו שזוהי דרך של שלוש שעות בלבד, אבל הנהג משך בכתפיו וניסה לרמוז לנו שכבר אמר בשעת היציאה ממעזיבוז שכדאי לנו לוותר על העצירה במורפה. ליבנו נפל בקרבנו, מה עושים כעת? לא זו בלבד שלא הצלחנו למצוא את מצבת הסבא ז"ל, עוד נאחר את הטיסה חלילה. אלו פנים יהיו לנו כשנספר זאת לבני הבית הממתנים בקוצר רוח לחזרתנו אחרי שבוע של היעדרות מהבית? בפרט שהטיסה הבאה הינה רק בשעות הבוקר המוקדמות של יום רביעי.

עם זאת, כיהודים מאמינים בני מאמינים, ידענו היטב כי השי"ת המכין מצעדי גבר הוא זה ששלח אותנו לכל המסלול הזה, והוא זה גם שהועיד אותנו להגיע כל כך קרוב לאזור בו טמון הסבא, אך לא נזכה לעלות ולהתפלל על קברו. ואז מביע אחד החברים את הרהורי בקול: מי יודע אם הסיבוב הארוך הזה לא בא אלא בשביל שתזכה נערה בתולה זו ע"ה שייאמרו על קברה פרקי תהלים וידליקו נרות נשמה לזכותה שעות ספורות לפני היא"צ... הרי חיפשנו בכל בית החיים את קברו של הסבא ולא מצאנו, והנה בהשגחה פרטית נתקלה רגלו של אחד מאיתנו בקברה של נערה זו, וכך נעצר לרגע לראות את מקור הכאב וגילה באקראי את המצבה.

בדיבורי חיזוק ואמונה אלו התחזקה רוחנו ביותר, על אף הלחץ הגדול שמא חלילה נאחר את הטיסה ונאלץ להישאר בלילה בקייב. עשינו את כל ההשתדלויות והרוחניות כדי שהנהג יגביר את מרוצת נסיעתו, ואכן אחרי שעות ארוכות של מתח וחרדה מפני הבאות, עצרה המונית בפתח שדה התעופה בקייב בשעה 17:20... ארבעים דקות תמימות לפני ההמראה... היינו בטוחים כי נמצא את הדלפקים ריקים לגמרי, לכאורה. אלא, שהקב"ה שליווה אותנו לאורך כל ימי המסע, המשיך גם כאן להיות עמנו.

הפקיד האוקראיני כמו ישב והמתין רק לנו. ניגשנו אליו מתנשפים מהריצה הבהולה מהמונית, כשאנו ממלמלים: 'קייב, טרעפיק'... כמבקשים להתנצל על האיחור בעקבות הפקקים של קייב. הוא קיבל את המסמכים בזריזות, כאשר תוך עשרים דקות כבר היינו ישובים בבטן המטוס חגורים וממתנים לקראת ההמראה... ואנו קיבלנו פירוש חדש למילים: מד' מצעדי גבר כוננו!

(הרב יוסף מאיר האס הי"ו, אור לישרים, הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכוון למעשה. לתגובות ולחימור נוסף p0583271323@gmail.com)

"התחלתי בפעולות הצלה וחבישה, כשאני יודע בוודאות שהוא במצב של פיקוח נפש ממש. מרוב הלחץ לא שמת לי לב לדבר אחד קטן, אבל חשוב ביותר - טיפלתי בו ללא כפפות!"

בכל פגיעה שאדם פוסע עבור הזולת, הוא חוסך אלף פגיעות עבור עצמו! - ר' מקריית שמונה חווה את הכלל הזה על בשרו

תוצאות מדאיגות ביותר". לא ניתן לתאר את התחושה באותו הזמן, עד שהגעתי במהירות לרופא. הוא ביקש ממני לשבת, סגר את הדלת ואמר: "גילינו לך בבדיקות חריגה נוראה לגבי תפקודי כליה - קריאטינין, אשר אצל כל אדם הוא נע במספרים נמוכים ביותר (בין 5.0-5.1 לערך), ואצלך הוא מגיע לערך גבוה ביותר".

איך זה קרה? האם בגלל שטיפלתי בפצוע ללא כפפות?! נבהלתי. "ממש לא!" השיב הרופא, "זהו תהליך ארוך המתרחש בגוף החולה במשך זמן מה, אשר אין לו כמעט סימנים מובהקים בהתחלה, למעט חולשה קלה וכאב שרירים קל. לכן רוב החולים מגיעים מאוחר מדי. לפי הנראה בתוצאות, אירע לך נס גדול משמים שגילינו זאת כעת, כי אם לא היית מגיע תוך שבועות בודדים, היית מגיע למצב של 'אי ספיקת כליות', ואף היית זקוק להשתלת כליה וחיבור קבוע לדיאליזה לכל החיים".

אני?! נזעקתי ממקומי, על מה אתה מדבר?! הרי כל חיי הייתי בריא! "תשמע ידידי", פנה אלי הרופא, "אין לי מה לומר לך, זה נס גמור שהגעת כעת. כיצד ידעת להגיע עכשיו לבדיקת דם?".

הייתי נבוך והשבתתי: הצלתי אדם שהיה במצב קשה מאוד, אך שכחתי ללבוש כפפות, לכן הגעתי לבדיקת דם שגרתית על מנת להיות רגוע שלא קיבלתי מכך זיהום. לא הגעתי משום שהרגשתי לא טוב או שהייתי חולה, ממש לא. פשוט כי שכחתי לשים כפפות. "תשמע", חזר הרופא על דבריו בהתפעלות, "בורא עולם אוהב אותך. אני מכיר מקרים כמו שלך, שלא ידעו מה קורה להם בגוף והגיעו במצב סופני, כך שזקוקים ל'דיאליזה' כל החיים. הכפפות הצילו אותך", חתם הרופא את דבריו.

הודיתי לה' ללא הרף והתחלתי בסדרת טיפולים קצרה, כך שהיום, לאחר כארבעה חודשים אני בחור בן עשרים ושתיים בריא ושלם, שלא זקוק להשתלת כליה ודיאליזה, אלא רק עובר בדיקות דם כל כמה חודשים. אני חי ותוסס השבח לה'. בורא העולם יתברך לעד ולעולמי עולמים, הראה לי שבזכות הצלת אותו יהודי שהיה במצב קשה, ניצלו חיי בנס של ממש. (מעובד מתוך 'הידברות' והובא בעלון 'טוב לחסות בה')

(פניני עין חמד בחוקותי תשע"ט)

המעשה שלפנינו אירע בחודש שבט ה'תשע"ח, וסופר על ידי בעל המעשה, בחור צעיר בן עשרים ושתיים המתגורר בקריית שמונה: שמי ר', אני בחור צעיר מלא חיים. כל מי שמכיר אותי יודע שאני בחור בריא לחלוטין, כשבכל חיי יצא לי 'לבקר' אצל רופא אולי פעם או פעמיים. מעולם לא היו לי בעיות רפואיות.

לפני מספר שנים הוכשרתי להיות חובש, בתקווה שאוכל לעזור אי פעם לאדם שיזדקק לעזרה. במוצאי שבת, בשעה שערכנו את ההבדלה בביתנו, שמעתי צרחות נוראיות של אדם הזקוק לעזרה. מיד קפצתי מהמקום ורצתי החוצה לבדוק מה קרה. בהתחלה חשבתי שמדובר בילד שקיבל מכה, אך כשהצרחות המשיכו, הבנתי שמדובר במקרה קשה יותר.

רצתי לכיוון שממנו נשמעו הצרחות, ושם ראיתי אדם שרוע על הרצפה כשהוא זב דם עקב פגיעה קשה, שאירעה לו מחפץ חד. מצבו היה קשה ביותר והוא איבד כמויות גדולות של דם. מיד הזמנתי אמבולנס, כאשר במקביל התחלתי בפעולות הצלה וחבישה, כשאני יודע בוודאות שהוא במצב של פיקוח נפש ממש. מרוב הלחץ, לא שמת לי לב לדבר אחד קטן אבל חשוב ביותר - טיפלתי בו ללא כפפות! כל מי שמכיר את תחום החבישה וההצלה יודע, כי כלל מספר אחד בהצלת חיים הוא, שאין לטפל בפצוע ללא כפפות, מפני שהדבר יכול לגרום למעבר של זיהומים ומחלות למטפל. אבל אני שהייתי בלחץ וידעתי שהמצב קריטי, ובכל רגע חיי בסכנה, לא שמת לי לב לעניין. במשך דקות ארוכות טיפלתי בו, כשאני רק מנסה להציל את חיי, עד אשר הגיע אמבולנס ולקח אותו אל בית הרפואה במצב יציב.

ברוך ה' מצבו השתפר, וכיום הוא בריא ושלם בזכות אותה עזרה ראשונה. והנה, כמה ימים לאחר מכן נזכרתי בכלל מספר אחד, שבו אסור לטפל בפצוע ללא כפפות, וניגשתי אל רופא המשפחה כדי לערוך בדיקת דם שגרתית, לוודא שלא נדבקתי חלילה בזיהום או מחלה. ערכו לי בדיקות דם שונות, וחזרתי לשגרת חיי כרגיל.

ביום שישי אחד צלצל הטלפון בביתי. על הקו היה רופא המשפחה שהיה נשמע מבוהל - "רוץ מהר לכאן, הבדיקות מראות

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

ה'לב שמחה' קיבל את פניו של אחיו בשמחה ומיד שאל אותו לסיבת איחורו החריג. בתגובה גחן ה'בית ישראל' ולחש משהו באזנו...

רק כעבור שנים גילה ה'לב שמחה' זצ"ל לבנו יבדל"ח האדמו"ר מגור שליט"א מה באמת היה שם

מרן האדמו"ר מגור שליט"א - וכי יודע אתה למה איחר דודך הרבי ה'בית ישראל' להגיע לשמחת הנישואין שלך? אמר לו הרבי: "לא, אינני יודע". אמר לו אביו, אני אגלה לך.

וכך אמר ה'לב שמחה': אחי - הרבי ה'בית ישראל', גילה לי דבר נורא עד למאוד, שבעת שעמד לצאת מביתו להשתתף בשמחת הנישואין שלך, בעודנו עומד על מפתן דלת ביתו, חלחל הספק בלבו, בהיות שלדאבון לב הוא לא זכה לפרי בטן חיים וקיימים משלו, שמא הוא אינו שמח בשמחתי שמחה שלימה, ומשכך, החליט שאין זה מן הראוי לבוא להשתתף בשמחתי מתוך שמחה שאיננה שלימה ואמיתית, ולכן נכנס בחזרה לביתו - הוריד את הספודיק מראשו, התיישב אצל השולחן והתחיל להתבונן בחשבון הנפש אמיתי ונוקב האם שמחתו היא שמחה שלימה ואמיתית, ורק כשפשוט וברור היה אצלו שהוא שמח בשמחתי מתוך עומק הלב בשמחה שלימה - כמו "אן אייגן קינד" - רק אז חבש את הספודיק לראשו ובא להשתתף עמנו בשמחתנו...

(נועם שיח בחוקותי תשע"ט)

שח הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א: שמעתי סיפור נפלא בשם "כ"ק מרן האדמו"ר מגור שליט"א, וכך סיפר: בעת שמחת נישואיו, כשכבר ישבו החתן והמחותנים בראש השולחן מוכנים ומזומנים למסיבת הקבלת פנים, המתנינו לבואו של הדוד הגדול כ"ק מרן ה'בית ישראל' מגור זי"ע, אך לפליאתם הרבה הרבי עדיין אינו מגיע וכלל אינו נראה באופק.

המתנינו עוד קצת ועוד קצת, השעה מתאחרת, אך הרבי בושש לבוא. רק לאחר שהמתנינו זמן רב נראה סוף סוף ה'בית ישראל' מגיע. קהל הנאספים התפלאו על המקרה הזה מאוד, בהיות שהדבר ידוע שה'בית ישראל' היה דייקן גדול והעמיד עצמו לזמנים באופן מופלא עד למאוד, ולמה כאן חרג ממנהגו ואיחר להגיע.

המחותן כ"ק מרן ה'לב שמחה' ניגש אל אחיו וקיבל את פניו בשמחה, ומיד שאל אותו לסיבת איחורו והאם הכל בסדר, וה'בית ישראל' גחן ולחש לו משהו באזנו. אף אחד לא שמע את שיחתם ומה היתה התשובה של ה'בית ישראל'.

שנים רבות אח"כ שאל ה'לב שמחה' את בנו - יבדל"ח אב"ד סאנטוב שליט"א: "כ"ק

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

יומא דהילולא

מומחה העיניים הגדול ביותר במזרח התיכון נדהם למשמע אוזניו: "שטפת את העין באלכוהול!?" מי הרופא שנתן לך את הרעיון ההזוי הזה?"

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זצ"ל - יום שישי כ"ז באייר

למומחה הגדול ביותר לעיניים במזרח התיכון, אך גם הוא לא הצליח להביא מזור לעיניה.

בצר לה פנתה לרבינו הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע וביקשה על נפשה שיושיענה בצרתה הנוראה. לפליאתה הרבה נענה רבינו זי"ע ואמר לה, שעליה לשטוף את עיניה שלש פעמים

סיפר הגה"ח רבי ברוך שמעון רוטשטיין שליט"א: בסמוך לביתנו בשכונת מאה שערים, התגוררה שכנה שסבלה מאד ממיחושים בעיניה. כאביה התעצמו מיום ליום וראייתה נחלשה עד למצב של עיוורון מוחלט ר"ל. מי שטיפל בה במסירות היה רופא העיניים המפורסם ד"ר טיכו, שנחשב באותה תקופה

מיהו הרופא שנתן לך רעיון הזוי שכזה?
אמנם כשהשיבה שהרבי המתגורר בשכונת בית ישראל הוא
שהדריך אותה לעשות זאת כדי לרפא את העיניים, נענה הרופא
ואמר: "מיט וואונדערליכע וועגן האבן אונז נישט קיין מושג" [עם
דרכים פלאיות שכאלו אין לנו כל מושג].

אוסף עוד עובדה פלאית ששמעתי מאמי ע"ה שהיתה
במשפחה זו. אחיה הצעיר של אשה זו חלה ר"ל בצרעת, ומי
שמכיר את תולדות הישוב בתקופה ההיא יודע, שלדאבון לב
רבים היו אלו שסבלו ממחלה זו שנחשבה אז לחשוכת מרפא. גם
הוא פנה בצר לו לרבינו הרה"ק רבי שלמה זי"ע וביקש את ברכתו
לרפואה שלמה. רבינו ציווה עליו למרוח משחה כלשהי על גופו,
ומיד כשמרח את המשחה פרחה כל הצרעת מגופו והבריא כביום
היולדו.

(בשיחה עם הרה"צ ר' יעקב לייב גולדמן הי"ו בן כ"ק מרן אדמו"ר מזוועהיל שליט"א)

עם ספירת (אלכוהול). כמי שלא נמנתה על משפחה חסידית,
היא נבהלה מאד לשמוע את תשובתו של רבינו זי"ע. הרי גם
עיניים בריאות לחלוטין יכולות להיפגע פגיעה אנושה משטיפתן
באלכוהול. לכן גם לא מיהרה לקיים את הוראתו בקודש.

אולם ככל שחלף הזמן ומצב העיניים לא הוטב, החליטה
שאינן לה מה להפסיד מלקיים את הוראתו של רבינו, אזרה עוז
והתחזקה באמונת צדיקים ושטפה את עיניה באלכוהול שלש
פעמים - בדיוק כפי שהורה לה רבינו זי"ע. והנה אירע לה נס גלוי
והיא חזרה לראות בעינה כאחד האדם!

כשהגיע מועד התור שנקבע לה לביקורת אצל ד"ר טיכו,
החליטה להיבדק על ידו ולשמוע את חוות דעתו. כשנוכח ד"ר טיכו
לראות שראייתה שבה אליה והיא רואה בעיניה כמי שמעולם לא
חלתה, התפלא על כך מאד, וכששמע איך נרפאו עיניה ב"שטיפת
אלכוהול" נדהם למשמע אזניו ושאל אותה: וכי ירדת מדעתך?!

הש"ת היומי

ספרה ספירת העומר לאחר הדלקת נרות - האם יכולה להמשיך לספור בברכה?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

היום הקודם. וכן מצאנו להט"ז ס"י תרס"ח שכתב בשם המהרש"ל
בתשובה ס"י י' שאין לספור ספירת העומר מבעוד יום אף שקיבלו
שבת, דעדיין יום הוא, אבל לא כתוב על היום הקודם. ובסימן תכ"ד
דנו הפוסקים דכשמקבל יום טוב מבעוד יום ומתפלל ערבית חסר
ב'תמימות', שכן מוריד חלק מיום מ"ט, ומשמע קצת דא"א לספור
יום המ"ט אחר תפילת ערבית. אכן למעשה בברכי יוסף (ס"י תפ"ט)
הביא שהזרע אמת (ס"י ס"ו) פסק, שכיון שהדבר ספק יספור אחר
קבלת שבת בלי ברכה ויספור שאר ימים בברכה, דנחשב ספק
ספיקא - שמא עלתה לו ספירה ושמא הלכה כהפוסקים שגם
המחסר יום אחר יכול לברך בשאר ימים.

שאלה: מי ששכחה לספור ביום חמישי בלילה, וביום שישי
אחרי הדלקת נרות נזכרה שעדיין לא ספרה ומיד אמרה "היום..."
וכו', ואח"כ באה לשאול האם יכולה לספור בברכה בליל שבת כדין
מי שספר ביום שממשיך בימים שאחריו לספור בברכה, או שמא
כיון שהדליקה נרות וכבר קיבלה עליה שבת אינה יכולה לחזור
ולעשותה חול ולספור את הספירה של יום שישי.

תשובה: הש"ך ביו"ד ס"י קצ"ו סק"ד הביא מהאגור בשם
מהרי"ל, שגם אחרי הדלקת נרות ותפילת ערבית מבעוד יום עדיין
נחשב יום לענין ספירת העומר, אמנם שם מדובר לענין שאינו יכול
לספור עדיין את היום הבא אך לא נתבאר אם יוכל לספור את

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

היהודי יצא מראדין לכיוון וילנא כדי להלשין על חברו, וכששמע זאת ה'חפץ חיים' רדף אחריו כמה קילומטרים עד שהשיגו בתחנת הרכבת...

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

ללבו ולא נסע להלשין]. והוסיף, שמעשה זה המחיש ל'חפץ חיים' עד כמה אנשים כלל אינם יודעים את חומר העוון, וזה היה אחד הדברים שזרזוהו לחבר את ספרו.

עוד מובא שם מה שסיפר הגר"ז איידלמן, כי שמע מה'חפץ חיים' מתי עלה בדעתו לחבר ספר על שמירת הלשון, שפעם שמע בני אדם מדברים לשון הרע, וברח ונמלט מהמקום עד שנפל מרוב עייפות, ואז, כשהוא שוכב באפיסת כוחות עלתה במחשבתו לכתוב ספר זה. גם בנו של ה'חפץ חיים' כותב, שאמנם לא שמע מאביו את הסיבה, אבל בהכירו את רוחו הגדולה והטהורה יודע הוא כי דברים אשר קרו בארץ, ולפעמים אף מקרים פרטיים ומקומיים ומעשים אשר לא ייעשו בין אדם לחבירו - הם שעוררוהו לכך.

היום מסיימים לומדי 'החפץ חיים' היומי את ההקדמה לספר. מלבד הטעמים לכתובת הספר שמפרט רבינו בהקדמה, מביאים בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מספר עובדות שנמסרו על כך.

מנן הגר"ל שטיינמן זצ"ל סיפר בשם תלמיד ראדין הגר"ט שפירא, שהיה יהודי בראדין שרצה להלשין על חברו שהוא מתחמק מהצבא. אותו יהודי יצא מראדין לכיוון וילנא כדי להלשין, וכששמע זאת ה'חפץ חיים' רדף אחריו כמה קילומטרים עד שהשיגו בתחנת הרכבת, והתחנן בפניו ודיבר על לבו שיחזור בו. אולם האיש סירב בתוקף, וכשראה ה'חפץ חיים' שלא יוכל לשכנעו עזבו לנפשו [לבסוף נרגע היהודי, ודברי הח"ח נכנסו

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע לא יצא הגר"ח זוננפלד מחדרו שבאוניה במשך יממה שלמה?

יבמות דף פ

שכן במינן מתרפאין באלכסנדריא של מצרים

להביט אל החוף, ועשו את שבתם בבטן האניה, מחשש הלאו "לא תוסיפון לראותם עוד עד עולם". [יש לעיין, הלא היו בדרכם לארץ ישראל, ובודאי לא העלו על דעתם להשתקע במצרים, ובכגון זה אפילו היו מתגוררים בה זמן מה, לא היו עוברים על האיסור].

(האיש על החומה ח"א עמוד 127)

כאשר עלו לארץ הגאון רבי אברהם שאג מקיורס'דורף, עם תלמידו הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד, חלפה האניה שבה הפליגו לארץ בנמל אלכסנדריה שבמצרים. היה זה ערב שבת, והאניה עגנה בנמל יממה שלימה, ובמשך כל השבת נמנעו הגר"א שאג ותלמידו מלעזוב את תאם ולעלות לסיפון האניה שממנו יכלו

מבצע ענק לתקופה מוגבלת

כרך א' משנ"ב מהדורת 'דרשו' עכשיו ב- 25 שקלים בלבד!

לרכישה 02-560-9000

לשמוע ולחשמוע

ברכב, בבית, ובכל מקום..

התקשרו לקו השיעורים של 'דרשו'
וקבלו אלפי שיעורים והרצאות להאזנה

077-2222-666

פרשת השבוע מפי מיטב המרצים

חדשות 'דרשו' ועדכונים

מידע לנבחני 'דרשו'

'גישמאק בלימוד'

הרצאות על מתיקות התורה

שיעורי תוספות לפי סדר 'הדף היומי'

הרצאות לחגים ומועדים

תוכניות מיוחדות

שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

שיעורי 'הדף היומי'
בעברית, אידיש וצרפתית

שיעורי 'הדף היומי בהלכה'
בבקאות ובעיון

'הפותח בכל יום'
תוכנית יומית עם
סיפורים וחיזוקים

חדש במערכת

ניתן להאט או להאיץ את קצב שמיעת השיעורים
לחצו 7 להאטה או 9 להאצה

קו השיעורים של 'דרשו' לחייג, ללמוד, לדעת

מהו האורך המינימלי של רצועות התפילין של ראש?

ובתפילין של יד - צריך שיוכל להקיף ברצועה את היד פעם אחת לצורך הידוק הַבֵּית לזרוע, ולמותחה עד לאצבעות, ולכורכה על האצבע האמצעית כנהוג. ולכתחילה צריך שאורך הרצועה יספיק לכל הכריכות הנהוגות על גבי הזרוע, גב היד, והאצבעות. ורוחב הרצועה המינימלי הנדרש הוא בין 10 ל-11 מ"מ (לשיטות השונות), ובשעת הדחק - מעט יותר מ-9 מ"מ.

[שו"ע כז, יא, ומשנ"ב מא, מב וימד; ביאורים ומוספים דרשו, 50-49]

האורך הנדרש לרצועת התפילין, מעבר לַחֲלָק העובר בתוך הַבֵּית, והחלק הנדרש לצורך ה'קשר' של התפילין, הוא כדלהלן: בתפילין של ראש, צריך שיוכל להקיף בה את הראש, ושיהיה אורך של שני טפחים (16-19.2 ס"מ, לשיטות השונות) בכל אחד משני חלקי הרצועה המשתלשלים מהקשר כלפי מטה. ולכתחילה צריך שהחלק הימני יגיע עד הטבור, והחלק השמאלי יגיע עד החזה; ויש אומרים - שהחלק הימני יגיע עד מקום המילה, והחלק השמאלי יגיע עד הטבור.

מה צריך לעשות כשרצועת התפילין מתהפכת?

על מנת לוודא שאינה הפוכה. וכן יש להקפיד שקשרי התפילין לא יתהפכו באופן שצידן הפנימי יהיה כלפי חוץ. ואף בנוגע ליתר חלקי הרצועות - משום נוי המצוה, ראוי להקפיד שהצבע השחור יהיה כלפי חוץ. וגם ברצועה שצידה הפנימי גם הוא שחור - כמצוי בימינו - יש להניח את הצד החלק (המבריק) כלפי חוץ.

[שו"ע כז, י-יא, ומשנ"ב לח-לט; ביאורים ומוספים דרשו, 47]

את הרצועה בתפילין של יד במקום ההיקף של הראש, ואת הרצועה בתפילין של יד במקום המקיף את הזרוע לקשירת התפילין, יש להניח כשצידן השחור כלפי חוץ. ואם הרצועה במקומות אלו התהפכה - חובה להופכה בחזרה, ואף מ'מידת חסידות' היא לצום כדי לכפר על כך, או 'לפדות' את הצום בצדקה. ואם הרצועה היתה הפוכה בשעת הנחת התפילין - נחלקו הפוסקים אם יצא ידי חובתו. ובתפילין של ראש, שלא ניתן לראות כיצד הרצועה מונחת, יש למשמש ביד בשעת ההנחה,

היכן צריך לְמַקְם את הקשר של תפילין של ראש?

ומיקום הַבֵּית והקשר ברוחב הראש - הוא במרכז בדיוק, ולדעת אחרונים רבים, אם לא הניחם במרכז רוחב הראש, לא קיים את המצוה. ויש מפוסקי זמננו שהורה, כי בזמננו אין אנשים נמנעים מהבטה במראה, ואין בכך איסור "וְלֹא יִלְבָּשׁ גִּבּוֹר שְׂמֵלַת אֲשֵׁרָה", ולכן ראוי לוודא באמצעות מראה, שהבית של התפילין מונח במקום הנכון.

[שו"ע כז, י, משנ"ב לה-לו, וביה"ל ד"ה בעורף; ביאורים ומוספים דרשו, 42-41]

כפי שלמדנו, מקום הנחת הַבֵּית של התפילין של ראש, הוא במקום צמיחת השְׁעָר בקידמת הראש. וכך גם מקום הנחת קשר התפילין של ראש, הוא באָזוֹר צמיחת השיער שבחלק העליון של אחורי הראש, ולא למטה על הצוואר. ולכתחילה, יש להניח את עיקרו של הקשר מתחת לשיפוע הקדקוד, מעל ל'גומה' שבתחתית עצם הגולגולת. ואם הניח אפילו את מקצת הקשר על הצוואר, מתחת לסוף עצם הגולגולת - לא קיים את המצוה, וברכתו לבטלה.

* את התפילין של ראש, צריך להניח באזור צמיחת השיער, וכל ה'בית' של התפילין, צריך להיות מונח באזור זה. וצריך להניחו במקום בו ישנם שורשי שיער, ולא במקום שבו נמשכות השערות על גבי המצח. ומי שנשרו שערות ראשו בשטח המכוון כנגד בין העינים, יניח את התפילין במקום בו היו שורשי השיער טרם נשירתן. ובצד האחר - כלפי מעלה - יש אומרים, שניתן להניח את התפילין על כל שיפוע הקדקוד; ויש אומרים, שאין להניח מעבר לקו החצי של שיפוע הראש. ולכתחילה, יש לנהוג כדעה השנייה, ולהקפיד שהבית יהיה מונח כולו בתוך השטח שבין תחילת שורשי השערות לבין קו החצי של שיפוע הראש.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

אילו תחפושות אסור ללבוש בפורים?

לשם מלבוש, אלא לשם שמחה. ורבים מהפוסקים כתבו, שיש לבטל מנהגים אלו. ותחפושת של בגדי כומר - יש שכתבו, שאסורה מן הדין, מחמת איסור "וְשֵׁם אֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע עַל פִּיךָ". ואף תחפושת של מלבושי גויים בעלמא - יש שכתבו, שאין ראוי ללבושה.

[שו"ע תרצו, ח, ומשנ"ב ל; ביאורים ומוספים דרשו, 53-54]

מנהג קדום בישראל, ללבוש בפורים בגדים שונים מהרגיל, המכונים בלשונו 'תחפושת'. ויש שנהגו, שאנשים לובשים בגדי נשים, ולהיפך. וכתב הרמ"א, שהטעם שלא חששו לאיסור "לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבוש גבר שמלת אשה", הוא משום שכוונתם לא היתה לשם מלבוש, אלא רק לשם שמחה ועליצות. וכמו כן, היו שנהגו ללבוש תחפושת שיש בה איסור כלאים דרבנן, וגם על כך כתב הרמ"א, שההיתר הוא משום שהלבישה לא היתה

הלוח היומי

כ"ה באייר | רבי יעקב ב"ר יעקב משה לזברבוים זצ"ל, בעל נתיבות המשפט, חוות דעת, תורת גיטין, מקור חיים, מעשה ניסים ועוד

היום הוא יו"ט בקהילת קאוואליאון, על שבשנת שצ"א נעצרה המגיפה הגדולה, ותיקנו לומר ביום זה פסוקי הודאה מיוחדים וכן נוסח מיוחד של על הניסים "...ונתת רשות למשחית לחבלה והמוות בחלוננו עלה ונתת על לב הקהילה לצאת מן המסילה לה' הישועה על עמך ברכתך סלה...." (סדר התמיד)

יארציט:

תקמ"ה: רבי שאול ב"ר יצחק הלוי האגער זצ"ל, בעל בנין שאול.

תקצ"ב: רבי יעקב ב"ר יעקב משה לזברבוים זצ"ל, בעל נתיבות המשפט, חוות דעת, תורת גיטין, מקור חיים, מעשה ניסים ועוד.

תרי"ד: רבי חיים ב"ר מנחם מנדל הגר זצ"ל, מקוסוב, בעל תורת חיים.

תרכ"ב: רבי יהושע אשר ב"ר יעקב יצחק (הי' הק' מפשיסחא) רבינוביץ זצ"ל, מפוריסוב.

תרע"ו: רבי משה ב"ר יצחק באב"ד זצ"ל, אב"ד לבוב.

תש"ב: רבי יוסף ב"ר משה יהודה פצנובסקי זצ"ל, מבאביאניץ, בעל פרדס יוסף.

תש"ד: רבי יקותיאל יהודה ב"ר חיים צבי טייטלבוים הי"ד, מסיגעט.

תשי"ז: רבי חיים ב"ר אברהם זקן חורי זצ"ל, רבה של גאבס-טונים, בעל מצא חיים.

מ' לעומר

יארצייט הגאון רבי יעקב ב"ר יעקב משה לורברבוים מליסא - בעל ה"נתיבות המשפט" ועוד

אל תפסוק לעצמך...

כתב בעל ה'נתיבות המשפט': כשמכניסים אדם לדין שואלים אותו: "נשאת ונתת באמונה", לכן כלל גדול יהיה לכם בדיני ממונות: כל אשר יהיה לכם גמגום באיזה דבר ממון שיש לכם עם אחרים, אל תפסקו הדברים מפי עצמכם רק על ידי שאלת חכם אחר, אף שתהיו כולכם חכמים כי אין אדם רואה חוב לעצמו.

(צוואת בעל ה'נתיבות' אות יט הובא בריש ספרו נחלת יעקב על הש"ס)

בעת שיש לנו ויכוח ממוני עם הזולת נשתדל שלא לפסוק לעצמנו, אלא נשאל מורה הוראה על כך

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il